

Helsingfors/Mariehamn 4.5.2021**Nr 22/21****Hänvisning** Justitieministeriets skrivelse
6.4.2021, VN/4885/2021.

Till Justitieministeriet

Ärende

Justitieministeriet inbegär i skrivelse 6.4.2021 Ålandsdelegationens utlåtande beträffande ett förslag till en *överenskommelseförordning om skötseln i landskapet Åland av förvaltningsuppgifter som gäller handel med utsläppsrätter avseende växthusgaser*. Arbets- och näringsministeriet och Energimyndigheten har beretts möjlighet att inkomma med utlåtande. Ministeriet har inte inkommit med utlåtande, men Energimyndigheten har 24.3.2021 avgivit utlåtande, vilket beaktats i förordningsutkastet. Ålands landskapsregering har samtyckt till överenskommelseförordningen.

Bakgrunden till överenskommelseförordningen

Bestämmelser om utsläppshandelssystemet finns i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG, nedan utsläppshandelsdirektivet. Direktivet är genomfört i Finland genom lagen om utsläppshandel (FFS 311/2011, nedan rikslagen). Genom landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om utsläppshandel (ÅFS 31/2009, nedan landskapslagen) gjordes bl.a. rikslagen med vissa avvikelser tillämplig i landskapet. Enligt landskapslagens 3 § 1 mom. ska de förvaltningsuppgifter som bl.a. enligt rikslagen handhas av rikets myndigheter i landskapet skötas av landskapsregeringen till den del förvaltningen grundar sig på landskapets behörighet på området, om inte annat särskilt stadgas i annan landskapslagstiftning. Utöver landskapslagen och landskapslagen om Ålands energimyndighet (ÅFS 103/2015) innehåller även den gällande överenskommelseförordningen bestämmelser om förvaltningsuppgifter hänförande sig till utsläppsrätter.

I justitieministeriets promemoria gällande den föreslagna överenskommelseförordningen anges att EU:s utsläppshandelssystem bygger på handelsperioder av vilka den fjärde och nu gällande omfattar åren 2021 – 2030. Genom den genomförs Europeiska unionens utsläppsminskningsmål fram till 2030 för utsläppshandelssek-

Postadress:Ålandsdelegationen
Statens ämbetsverk på Åland
PB 58
22101 MARIEHAMN**Telefon:**

växel 018-635270

Telefax:

018-635268

Adress i Helsingfors:Georgsgatan 9 A 4
00120 HELSINGFORS

torns del. Förfaringssätten under den fjärde handelsperioden intogs i utsläppshandelsdirektivet genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/410 om ändring av direktiv 2003/87/EG för att främja kostnadseffektiva utsläppsminskningar och koldioxidsnåla investeringar och beslut (EU) 2015/1814. I syfte att genomföra ändringen av utsläppshandelsdirektivet antogs i riket lagen om ändring av lagen om utsläppshandel (FFS 291/2019).

Föreliggande överenskommelseförordning avser att beakta de ändringar som gjordes i den gällande rikslagstiftningen i samband med förberedelserna inför handelsperioden 2021 – 2030. Samtidigt beaktas de ändringar som skett i landskapslagstiftningen.

Överenskommelseförordningens innehåll

I förordningsutkastet föreskrivs om skötseln i landskapet Åland av förvaltningsuppgifter som hänför sig till handel med utsläppsätter i enlighet med vad som föreskrivs i rikets lag om utsläppshandel (FFS 311/2011) och som avses i landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om utsläppshandel (ÅFS 31/2009). Enligt utkastets 2 § ankommer det på Ålands landskapsregering att besluta om en förteckning över anläggningar i landskapet Åland och de utsläppsätter som avses bli beviljade för var och en av dem jämte motiveringar för detta, samt om fördelning och beviljande av utsläppsätter till verksamhetsutövare samt om ändring, justering och annullering av utsläppsätter. På Energimyndigheten ankommer enligt förordningsutkastets 3 § att ombesörja de förvaltningsuppgifter som rör utsläppsregister och registerförvaltningen samt de förvaltningsuppgifter som gäller kontrollörer enligt 61 - 64 § i lagen om utsläppshandel. I utkastets 4 § 1 mom. berättigas Energimyndigheten att erhålla ersättning för skötseln av i 3 § avsedda uppgifter enligt överenskommelse mellan landskapsregeringen och Energimyndigheten, medan 4 § 2 mom. reglerar överföringen av intäkterna från auktioneringen av utsläppsätter till landskapet. Genom förordningen upphävs gällande överenskommelseförordning (FFS 199/2013, ÅFS 20/2013).

Lagstiftnings- och förvaltningsbehörigheten

Den föreslagna förordningen gäller natur- och miljövård, landskapets myndigheter samt näringsverksamhet vilka områden enligt 18 § 1, 10 och 22 punkterna i självstyrelselagen hör till landskapets behörighet med vissa undantag som förordningsutkastet inte berör.

I landskapets behörighet gällande natur- och miljövård och näringsverksamhet ingår bl.a. att besluta om fördelningen och beviljandet av utsläppsätter på landskapsnivå samt om ändring, justering och annullering av utsläppsätter, i fråga om vilka förvaltningsbehörigheten enligt överenskommelseförordningens 2 § kvarstår hos landskapet. I landskapets behörighet ingår även förvaltningsuppgifter som rör utsläppsregister och registerförvaltning samt godkännande, övervakning samt återkallande av godkännande av kontrollör som avses i 61 – 64 § i rikslagen, vilka uppgifter enligt överenskommelseförordningens 3 § överförs till Energimyndigheten.

Enligt 27 § 4 punkten i självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om förhållandet till utländska makter med beaktande av bestämmelserna i 9 och 9a

kap. Då åtgärder vidtas i Finland med anledning av beslut som fattas inom Europeiska unionen är lagstiftningsbehörigheten och behörigheten i förvaltningsärenden för Ålands del delad mellan landskapet och riket på det sätt som anges i självstyrelselagen. Behörighetsfördelningen i självstyrelselagen mellan landskapet och riket bibehålls också vid genomförandet av gemenskapsrätten. I fråga om den interna kompetensfördelningen mellan riket och landskapet är det landskapets sak att se till att gemenskapsrätten genomförs i landskapet till den del en fråga hör till medlemsstatens behörighet, men enligt självstyrelselagen ankommer på landskapet. Enligt kommissionens auktionsförordning ska det finnas en för de deltagande medlemsstaterna gemensam auktionsplattform och auktionsövervakare samt väljas en auktionsförrättare per medlemsstat. Medlemsstaterna har också möjlighet att förordna en gemensam auktionsförrättare. Rikslagens 6 kap. innehåller bestämmelser om auktionering av utsläppsrätter. Finlands andel av de utsläppsrätter som auktioneras ut ska enligt rikslagens 36 § 1 mom. auktioneras ut via en auktionsplattform som väljs gemensamt av kommissionen och medlemsstaterna i Europeiska unionen. Enligt 37 § är utsläppshandelsmyndigheten (Energimyndigheten) auktionsförrättare i Finland. Arbets- och näringsministeriet meddelar kommissionen auktionsförrättarens namn och kontaktuppgifter. Auktionsförrättaren auktionerar i enlighet med kommissionens auktionsförordning ut de utsläppsrätter som för Finlands del ska auktioneras ut. Auktionsplattformen ansvarar för genomförandet av auktionerna. Detta förfarande gäller även i fråga om auktionering av sådana utsläppsrätter som hänför sig till landskapet. En samverkan mellan landskapets och rikets myndigheter enligt 59 b § i självstyrelselagen är härvid nödvändig.

Enligt rikslagens 37 § 3 mom. tar auktionsförrättaren emot Finlands auktionsintäkter och redovisar intäkterna till staten. Några avvikelser har i fråga om detta inte intagits i landskapslagen. Däremot anges i överenskommelseförordningens 4 § 2 mom. att intäkterna från auktioneringen av utsläppsrätter som återförs till staten, och som härrör från försäljning av utauktionerade utsläppsrätter för landskapet, ska överföras från statens medel till landskapet på det sätt landskapsregeringen och Energimyndigheten överenskommer. Härvid ska landskapets andel av intäkterna beräknas enligt den modell som generellt gäller för medlemsstaterna. Ålandsdelegationen anser, med hänsyn till att lagstiftningen om utsläppsrätter i första hand berör rättsområdena natur och miljövård, att dessa intäkter från aktörer i landskapet – trots avsaknaden av särbestämmelser i landskapslagen – tillkommer landskapet på motsvarande sätt som avgiften för överskriden utsläppsrätt enligt landskapslagens 5 § 1 mom.

Finansieringen

Genom förordningsutkastet överförs i enlighet med 32 § i självstyrelselagen förvaltningsbehörighet hänförande sig till utsläppsregister och registerförvaltning samt förvaltningsuppgifter som gäller kontrollörer till Energimyndigheten. Självstyrelselagen utgår från att part som enligt självstyrelselagen har förvaltningsbehörigheten även har kostnadsansvaret. Vid överförandet av förvaltningsuppgifter har den mottagande parten ansetts åta sig finansieringen om inte annat anges. Kostnadsfrågan kan lösas t.ex. så att den särskilt anges i förordning eller i vissa fall genom separata avtal mellan behörig riks- och landskapsmyndighet. I enlighet härmed anges i förordningsutkastets 4 § 1 mom. att Energimyndigheten ersätts för kostnaderna för skötseln av i 3 § avsedda förvaltningsuppgifter som gäller registret i landskapet

Åland på det sätt som landskapsregeringen och Energimyndigheten kommer överens.

Ålandsdelegationens slutsats

Ålandsdelegationen ser inte hinder för att förslaget till överenskommelseförordning i föreliggande form sätts i kraft.

Närvarande

Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Lampi, Pellonpää och Suviranta.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare